

Työ- ja energiaministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Diaarinumero: TEM/1079/00.04.01/2016

Asia: Lausuntopyyntö joustava ja asiakaskeskeinen sähköjärjestelmä - Älyverkkotyöryhmän loppuraportti

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

YLEISTÄ

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

OMAKOTILIITON KANNAT

Omakotiliitolla oli mahdollisuus osallistua aktiivisesti älyverkkotyöryhmän työskentelyyn. Liitto pitääkin älyverkkotyöryhmän työskentelyä onnistuneena ja työryhmän päällinjauksia kannatettavina. Kuluttajat ovat huolissaan ilmastomuutoksesta, he haluavat osallistua sen hillintään, mutta kuluttajien tulee myös paremmin pystyä vaikuttamaan omaan sähkölaskuunsa. Omakotiliitto pitää asiakaskeskeisen sähköjärjestelmän kehittämisessä kaikkein tärkeimpänä, että asiakkaan valinnan- ja vaikutusmahdollisuudet toteutuvat ja että kotitalouksien kulutusjousto (sähkökäytön hetkellinen pienentäminen tai lisääminen) toteutetaan kustannustehokkaasti älysähkömittarilla. Suhteellista sähkövero ei tule ottaa missään tapauksessa käyttöön ja verkkoyhtiöiden valvontamallia tulee kehittää välittömästi.

Asiakaskeskeinen vähittäismarkkinamalli, asiakkaille lisää vaikutusmahdollisuuksia jakeluverkkomaksuunsa

Omakotiliitto pitää asiakaskeskeisessä vähittäismarkkinamallissa keskeisenä, että **kuluttaja itse voi valita ja päättää** kenen kanssa sopii tai on sopimatta sopimuksia ja kuinka monta laskua saa energiasta ja siirrosta. Tärkeintä on, että **kuluttaja itse voi vaikuttaa kustannuksiin**, joita ovat energian perusmaksu, energian kulutusmaksu, siirron perusmaksu, (siirron tehomaksu), siirron kulutusmaksu, sähkö- ja arvonlisäverot sekä muut mahdolliset palveluntuottajien palvelumaksut. **Liitto haluaa puuttua erityisesti nykyiseen sähkönsiirron kiinteän perusmaksun kohtuuttomuuteen. Perusmaksu on jopa useita kymmeniä euroja kuukaudessa.** Tämä edellyttää välitöntä puuttumista verkkoyhtiöiden valvontamalliin. Kiinteälle perusmaksulle tulee asettaa raja, se saisi olla enintään 20 % asiakkaan verkkomaksusta.

Seuraavan sukupolven älymittarit

Moni kotitalous hyödyntää nykyään sähkömittarin ohjaamana yö-/päiväsähköä. Älyverkkotyöryhmä ehdottaa, että jakeluverkkoyhtiöiden toteuttamasta kuormanohjauksesta luovutaan hallitusti ja siirrytään markkinaehtoiseen dynaamisempaan kulutuksen ohjaukseen viimeistään 30.4.2021. **Omakotiliitto edellyttää, että kotitalouksien kulutusjousto tulee tulevaisuudessakin toteuttaa älysähkömittareilla, koska se on merkittävästi edullisempi tapa toteuttaa kulutusjousto verrattuna automaatoratkaisuihin. Älysähkömittarilla toteutettu kulutusjousto maksaisi noin 22 miljoonaa euroa**, josta kustannus yhdelle kotitaloudelle olisi noin 16 euroa. **Sen sijaan, jos kulutusjousto toteutettaisiin kaikissa 1,4 miljoonassa kohteessa automaation kautta, maksaisi se yhteensä 1,4 miljardia euroa.** Automaatiohjauksen kustannus yhdelle kotitaloudelle olisi 1000 euroa (Gaia Consulting Oy/Pöyry), eli siis peräti 63-kertainen.

Ylipäättään Omakotiliitto pitää erittäin tärkeänä, että kuluttajien talouden tilanne huomioidaan ja kuluttajalla tulee olla kulutuksenjoustoon erilaisia vaihtoehtoisia tapoja: kulustottumusten tai kulutuksen ajallinen siirto, älysähkömittari, laajemmat ominaisuudet omaavat automaattoratkaisut ja muut palveluntuottajien palveluratkaisut.

Työryhmä ei kannata suhteellista sähköveroa

Suhteellista sähköveroa ei tule ottaa missään tapauksessa käyttöön, koska kaikki kotitaloudet eivät pysty suojaamaan sähkön kasvavilta kustannuksilta. Kotitalouksia kannustetaan vahvasti osallistumaan kulutuksenjoustoon sekä hajautetun uusiutuavan energia tuottamiseen. Suhteellisen sähköveron ja tehomaksun käyttöönotto heikentäisivät hajautetun uusiutuvan energiatuotannon kannattavuutta.

Joustoa tukeva verkkoyhtiöiden sääntely

Omakotiliitto pitää erittäin tärkeänä, että jakeluverkkojen valvontamalli otetaan välittömästi kehitettäväksi. Sähköverkkoinvestoinnit ovat yhteensä 9,5 Mrd €, joista toimitusvarmuusinvestoinnit ovat noin 3 Mrd €. Älyverkkovision tavoitteena on **asiakkaan sähkönkäytön kokonaiskustannusten alentaminen**. Sähkö on perustarve, ja jakeluverkkoyhtiöt pystyvät aina takaamaan tuotonsa luonnollisen monopolin turvin, mutta kuluttajalla ei ole heikomman osapuolen suoja. Kuluttajien aseman parantamiseksi ja verkkomaksujen laskemiseksi verkkoyhtiöiden valvontamalli tulee ottaa välittömästi kehitettäväksi. Valvontajaksojen (2016-2019 ja 2020-2023) välillä voidaan tarkistaa laskentaparametrejä. Erityisesti kohtuullisen tuoton suuruutta (WACC-prosenttia) tulee laskea merkittävästi. Lisäksi olennaista on puuttua verkko-omaisuuden jälleenhankinta-arvoon, ja, laskemalla sitä, muuttaa se vastaamaan paremmin todellista arvoa.

Verkkomaksut ovat kohtuuttomat monen verkkoyhtiön alueella. Toimitusvarmuusinvestoinnit tulee tehdä vuoteen 2028 mennessä. Energiavirasto on myöntänyt seitsemälle yhtiölle (verkkoyhtiöitä yhteensä 77) lisäaikaa toteuttaa toimitusvarmuusinvestoinnin enintään vuoteen 2036 saakka. Tällä on merkittävä vaikutus myös kuluttajien verkkomaksuihin. Keskeistä on mahdollistaa aikataulun pidennys erityisesti niille verkkoyhtiöille, joilla verkkomaksut ovat kalleimmat. Lisäksi Fingrid on alentamassa verkkomaksujaan, jonka tulee myös heijastua kuluttajahintoihin valvontamallien kehittämisen kautta. Edelleen on syytä puuttua verkkoyhtiöiden omistus pohjaan, konsernin sisäisiin velkajärjestelyihin sekä veronmaksuun.

Omakotiliitto näkee asiakas keskeisen sähköjärjestelmän kehittämisessä kuluttajaviestinnän ja -neuvonnan keskeisenä. Siihen tulee varata riittävästi aikaa ja resursseja.

kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja